

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת מרב מיכאלי

פ/25/2648

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (פטור ממס על מלגה לחוקר), התשפ"ג–2023

1. תיקון סעיף 9 בפקודת מס הכנסה¹, בסעיף 9(29) –

(1) אחרי "בתקופת לימודיו" יבוא "או בתקופה שבה הוא מבצע מחקר" ואחרי "לימוד ומחקר" יבוא "בארץ או בחוץ לארץ";

(2) בהגדרה "חוקר" –

(א) בפסקה (2), אחרי "במוסד מחקרי" יבוא "בארץ או בחוץ לארץ" ובסופה יבוא "ולרבות מי שלומד במוסד מחקרי בארץ או בחוץ לארץ ומבצע מחקר עצמאי במהלך עבודת הדוקטור שלו או לאחר סיומה".

(ב) אחרי פסקה (2) יבוא :

"(3) מי שהוא חבר בסגל האקדמי במוסד להשכלה גבוהה המשמש חוקר במוסד לימוד בארץ או בחוץ לארץ או לומד במוסד המחקרי בארץ או בחוץ לארץ בתחומי פעילותו";

(3) בהגדרה "מוסד לימוד ומחקר" –

(א) בפסקה (1), אחרי "סטודנט" יבוא "או חוקר";

(ב) אחרי פסקה (3) יבוא :

"(4) מוסד אקדמי הפועל מחוץ לישראל שקבע שר החינוך, בצו";

(4) בהגדרה "מוסד להשכלה גבוהה" אחרי "אחד מאלה" יבוא "ובלבד שאינו מקום עבודתו העיקרי של החוקר";

(5) בהגדרה "מלגה", אחרי "פרס" יבוא "תשלום" אחרי "בתקופת לימודיו" יבוא "או ביצוע מחקר", אחרי "קיומו בתקופת לימודיו" יבוא "או ביצוע מחקר" ואחרי "בתקופת הלימודים" יבוא "או ביצוע המחקר";

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(6) בהגדרה "סטודנט", אחרי "המתקיימים בו" יבוא "לרבות מי שמבצע מחקר עצמאי במהלך עבודת הדוקטור או לאחר סיומה";

(7) בהגדרה "תמורה" –

(א) ברישה, אחרי "למתן שירות כלשהו" יבוא "ובכלל זה, שירות בעל אופי מסחרי", ואחרי "למילוי תפקיד בו" יבוא "לרבות הוראת או הנחיית סטודנטים";

(ב) בפסקה (2), בסופה יבוא "לרבות קבלת תוצרים אקדמיים של מחקר";

(ג) אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) השתתפות בכינוס אקדמי או בכינוס תורני במוסד הלימוד והמחקר, לרבות פרסום אקדמי של מאמר או ספר שהתפרסמו בעקבות אותו כנס;

(5) השתתפות סטודנט או חוקר במחקר במוסד לימוד ומחקר";

(8) בהגדרה "תקופת הלימודים", בפסקה (1)(ב), אחרי "שלומד לתואר אקדמי שלישי" יבוא "או מי שמבצע מחקר עצמאי במהלך עבודת הדוקטור או בסיומה".

ד ב ר י ה ס ב ר

רשויות המס טענו, לרבות במהלך הדיונים בכנסת לפני לתיקון מס' 175 לפקודת מס הכנסה, כי לימוד תורה לשמה, הקדשת זמן למוסד אקדמי או תורני וכתובת מאמר, אינם עולים כדי שירות וכי מלגה הניתנת לחוקר אינה חייבת במס. זאת, למעט תשלום עבור שירות בעל אופי עסקי, למשל, כתיבת חוות דעת או עריכת מחקר בעל אופי עסקי. לאחרונה התחוויר כי רשויות המס שינו עמדתן והחלו למסות מקבלי מלגות מחקר. על כן מוצע לקבוע בחוק את הפטור המשקף את הדין שנהג מאז ומעולם. מטרת החוק היא לעודד את השתתפותם של חוקרים ממוסדות אקדמיים בישראל בפעילות מחקרית מחוץ למוסדותיהם, על מנת להעשיר את יכולותיהם המחקריות ולשמר את מעמדה של מדינת ישראל בחזית המחקר העולמית.

השתלמות של חוקרים ישראלים היא אינטרס מובהק של המערכת האקדמית הישראלית, של המשק הישראלי ושל החברה הישראלית. השתלמות אלה הן ההזדמנות המשמעותית ביותר של חוקרים ישראלים לבוא במגע עם חוקרים אחרים ועם שיטות מחקר חדשות, וכך להתפתח מבחינה מחקרית, כדי להבטיח את הישארותה של האקדמיה הישראלית בחזית המחקר והפיתוח העולמיים.

המחקר המדעי הוא כלל עולמי ואיננו מצטמצם בגבולותיה של המדינה. בהעדר השתתפות של חוקרים ישראלים בשיח המחקרי בעולם, תידרדר האקדמיה הישראלית ותהפוך לבלתי רלוונטית.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ' וקבוצת חברי הכנסת (פ/4159/20), על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/4984/20), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1337/22), ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש ועל שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/146/23); (פ/1297/24).

הצעת החוק זהה לפ/1297/24 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום

ו' באדר התשפ"ג (27.02.2023)